# Din cele ce am văzut, am auzit și m-au pus pe gînduri

## Mărturisește Vadim MALAHOV, referent la consiliul Uniunii Frăției Ortodoxe din Moscova

**Oferind aceste notițe pentru a fi aduse la cunoștința opiniei publice, autorul a ținut să menționeze că ele exprimă propria sa viziune și ca în unele aspecte de principiu diferă de poziția consiliului pe care-l reprezintă. Dumnealui a poposit în Republica Moldova în a doua jumătate a lunii aprilie cu scopul de a lua cunoștință nemijlocit de situația dificilă, dramatică abătută asupra bunului plai moldav, cunoscut prin tradiții creștinești multiseculare.**

### IN CLEȘTELE INFORMAȚIEI MASLUITE

Atunci cînd ne referim la conflictul din Transnistria, nicidecum să nu scăpăm din vedere că primii lăstari ai creștinismului au apărut în Dacia Română, care era populată de strămoșii moldovenilor de azi și care cuprindea teritoriul confruntării actuale, încă în secolul II, ba plus la asta Buna Vestire a fost adusă pe melaguriile de la Tiras (Nistru) de către Sfinții Apostoli. Și e foarte dureros că linia frontului a dezbinat în două o eparhie a Bisericii Ortodoxe Ruse cu cele mai vechi rădăcini de credință.

În ultimii 3—4 ani noi, cu regret, ne-am cam obișnuit că pe teritoriile fostei Uniuni Sovietice se varsă sînge, însă războiul fratricid din Transnistria este primul conflict apărut într-o regiune unde în majoritatea lor locuitorii sînt adepți ai Bisericii Ortodoxe Ruse. Încă pînă la plecarea mea în Moldova avui a mă ciocni de un fenomen alarmant — confruntarea știrilor sosite de la Chișinău cu ceea ce se vorbește la Moscova despre evenimentele în cauză sugera convingerea că ni se comunică fapte unilateral selectate sau interpretate, reflectînd în mod tendențios poziția conducerii RMN și a forțelor din afara Moldovei ce sprijină activ Transnistria. Unul din scopurile principale ale vizitei mele era să aud și vocea părții adverse, să compar poziția Chișinăului cu observațiile proprii și cu versiunile din partea Tiraspolului. Era necesar să mă clarific, ce eforturi de conciliere ar putea întreprinde opinia ortodoxă pentru încetarea vărsărilor de sînge și reinscăunarea păcii și dreptății pe pămîntul moldav.

Timp de două săptămîni, cît m-am aflat în Moldova, am avut prilejul să stau de vorbă cu sute de oameni, să am întrevederi cu reprezentanți ai obștimii din Chișinău, Bender, Tiraspol, cu persoane oficiale (cu colaboratori ai MAI al Moldovei, primăriei Chișinăului, conducători ai secției orășenești de poliție din Bender, al executivului acestui oraș, cu ofițeri ai statului major al gărzii republicane ș. a.). Cam o săptămînă m-am aflat nemijlocit în zona acțiunilor de luptă, devenind martor direct sau indirect al ciocnirilor armate.

Îmi amintesc cu recunoștință de oamenii ce mi-au devenit tovarăși de front — polițiști, voluntari, țărani simpli din satele nistrene care au pus mîna pe armă ca să-și apere familiile și pămîntul pe care lucrează. Apărătorii Moldovei, pe care «opinia patriotică» moscovită și unele publicații («Literaturnaia Rossia», «Domostroi» ș. a.) îi zugrăvesc ca pe niște ucigași și agresori sălbatici, împărțeau cu mine bucățica de pîine și haina caldă, mă ocroteau de glonțele rătăcit din partea inamicului. Nu o dată am văzut cu ochii mei cum polițiștii și voluntarii, încleștîndu-și dinții, nu răspundeau la tirurile provocatoare ale «gardiștilor», întrucît intrase în vigoare acordul cu privire la încetarea focului. În ziua de 19 aprilie, aflîndu-mă pe poziția întîi lîngă satul Cocieri, am văzut cu ochii mei cum rachete «Alazan», lansate de pe pozițiile transnistrene din satul Molovata, au incendiat o casă țărănească, apoi clădirea primăriei.

Pot mărturisi: partea moldovenească deschide focul în temei atunci cînd dictează caracterul critic al situației de luptă. Un exemplu elocvent al faptului cum decurg acțiunile pe front și ce reflectare își găsesc ele mai apoi în mass-media tiraspoleană și moscovită poate fi lupta de lîngă Cocieri din ziua de 22 aprilie. În varianta tiraspoleană evenimentul acesta a fost redat astfel: «Cu foc țintit dinspre partea moldovenească a fost incendiată o mașină a gărzii republicane. Și-au găsit moartea 6 gardiști». Probail, o uitucie bolnăvicioasă i-a făcut pe autorii corespondenței să omită un mic preludiu al «focului țintit». În acea zi «gardiștii» atacaseră pozițiile polițiștilor și voluntarilor cu 4 mașini blindate. Lovitura fusese îndreptată asupra unui post de poliție, unde se găseau 5 luptători puțin instruiți. Apărătorii postului s-au văzut nevoiți să bată în retragere, și au scăpat doar datorită faptului că cea mai periculoasă blindată (înzestrată cu coș pentru dezminare și cu patru mitraliere de calibru sporit) s-a prăbușit în tranșeea părăsită de polițiști. Partea moldovenească însă a reușit să-și apropie rezervele și la momentul, cînd echipajul blindatei împotmolite căuta să treacă în altă mașină ce venea din urmă, aceasta a fost lovită cu foc precis dinrt-o aruncătoare de grenade de portativă. Așadar, atacul a fost respins, inamicul a suferit pierderi serioase (6 morți, o blindată rămasă în tranșee ca trofeu și alta — incendiată). Repet, toate acestea s-au produs în a 16-a zi de aflare formală în vigoare a acordului de armistițiu. Deci, cine acționează ca agresor și cine se apără? Să tragă concluzie cititorul.

O grea piatră pe inimă mi-au lăsat întrevederile și discuțiile cu bejenarii, sosiți la Chișinău din zona vărsărilor de sînge. Noi, moscoviții, trăind sub cer pașnic, nici nu ne putem imagina proporțiile și acuitatea problemei. Pe la mijlocul lui aprilie își părăsiseră vatra, salvîndu-se de urgiile războiului, fugind în regiunile megiese ale Ucrainei și în raioanele interioare ale Moldovei, în temei la Chișinău, vreo 20 mii de oameni. La Chișinău s-au adunat aproape 5 mii de fugari, 95% femei și copii. De menționat că în majoritatea lor cei adăpostiți în capitala Moldovei veniseră anume din orașele și raioanele de pe malul sting al Nistrului — din Dubăsari, Corjova, Cocieri, Lunga, Cosnița. Motivul l-am desprins din spovedaniile necăjiților care și-au părăsit casa, averea, rudele — toți au căutat să se salveze de fărădelegile săvîrșite de «gardiștii» Transnistriei și de cazaci veniți pentru «salvarea rușilor, ori unde ar trăi ei».

O realitate îngrozitoare pentru populația pașnică din zona luptelor au devenit jafurile, violența, furtul copiilor, focul de arme asupra automobilelor, arestările și percheziționile nelegitime, maltratarea moldovenilor pentru că vorbesc moldovenește. Și încă ceva: cam o treime din bejenarii cu care am conversat nu erau moldoveni, ci persoane de origine slavă (precumpănitor — ucraineni). Mai multe femei îmi spuneau că «transnistrenii» i-au bătut pe soții lor pentru refuzul de a se înrola în garda republicană. Adevărată năpastă a devenit pentru țăranii din stînga Nistrului faptul că «gardiștii» și cazacii au împănat cîmpurile cu mine. Am avut prilejul să parcurg mai bine de jumătate din fișia frontului, și pretutindeni am observat că minarea se practică anume în partea stîngă a Nistrului, țăranii și polițiștii mi-au arătat unele cîmpuri presărate cu mine de către pârtașii R.M.N. Anume din stînga Nistrului sînt aduși la spitale schiloditi și morți, în temei băieței de cîte 10—15 ani, deveniți victime ale acestui fel de «semănătură».

Evenimentele monstruoase de ultimă oră s-au dovedit a fi doar ultima picătură în suferințele celor ce-și caută salvarea la Chișinău, căci și pînă la desfășurarea acțiunilor de luptă din martie trecut ei timp de cîteva luni în șir au trăit permanent cu frica în spate.

Cei sosiți de pe malul sting descriau în amănunt metodele prin care s-au făcut alegerile «președintelui R.M.N. I. Smirnov la sfîrșitul anului 1991 — amenințarea, intimidarea locuitorilor, grupuri de «gardiștii» înarmați la sectoarele electorale, votare «colectivă» în unitățile militare și în colectivele de muncă, unde un reprezentant putea să completeze dintr-odată cîteva zeci de buletine — iată pe ce se sprijină declarația orgolioasă a Tiraspolului oficial, precum că locuitorii Transnistriei ar fi susținut aproape sută la sută R.M.N.

Se cere să menționăm că partea transnistreană învinuiește de aceste fărădelegi și atrocități apărătorii Moldovei. Este bine știut că nicicînd în istorie, în nici un conflict nu s-a întîmplat ca dintr-o parte să lupte numai cavaleri fără de frică și fără de prihană, iar din cealaltă — numai niște barbari haini și cruzi. Dacă autorul acestor rînduri va încerca să-i zugrăvească pe toți pârtașii Chișinăului ca pe niște îngerași cu aripioare și nimb, iar pe toți «gardiștii» și cazacii — cu coarne și copite, firește, cititorului nu-i va rămîne decît să zîmbească. De ce, însă propaganda tiraspoleană și presa «patriotică» moscovită care-i ține isonul caută în permanență să prezinte tocmai un asemenae tablou, dar cu sens opus? Deși acțiunile părții moldovenești nu sînt întru totul ireproșabile, îmi asum îndrăzneala să afirm: toate relele și nedreptățile săvîrșite de structurile și formațiunile R.M.N. nu numai că se prezintă ca dubioase ca atare, dar și, probabil, constituie una din cauzele principale ale escaladării conflictului.

Înainte ca admiratorii lui I. Smirnov să începă a combate cele expuse de mine, i-aș pofti pe oponenții mei să sosească la Chișinău și să converseze măcar 10 minute cu bejenarii. Priviți, domnilor «patrioți», fețele desfigurate de groază și suferință ale acestor femei și încercați a le vorbi despre «restaurarea Imperiului Rus în limitele anului 1917»!

Guvernul Moldovei, primăria orașului Chișinău și-au asumat grija de bejenari, acestora li se acordă ajutoare bănești, mulți dintre ei sînt cazați la sanatorii și case de odihnă (autorul a poposit la un asemenea azil, «Andrieș», din satul Ivancea). La întrebarea, de ce e nevoie, urma un singur răspuns: de medicamente. Dacă obștimea ortodoxă din Moscova, din Rusia va putea ajuta nevoiașilor, aceasta ar fi o contribuție reală, cu adevărat creștinească la marea cauză a pacificării.

**(Va urma).**